

Riyadh Saaliheen
(Những Ngôi Vườn Của Những Người Ngoan Đạo)
Chương Sự Giám Sát
[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Biên soạn
Học Giả Chuyên Hadith & Nhà Thông Thái Abu
Zakkariya Yahya bin Sharf Al-Nawawi

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim
Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2015 - 1436

IslamHouse.com

رياض الصالحين - باب المراقبة -

« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب:

للإمام المحدث الفقيه أبي زكريا يحيى بن شرف النووي

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2015 - 1436

IslamHouse.com

Chương 5

Sự Giám Sát

Trong đức tin Iman, bậc cấp cao nhất đó là Ihsaan, và Ihsaan có nghĩa là người bề tôi tin một cách kiên định rằng Allah ﷻ luôn giám sát và trông thấy mọi việc làm của y dù lớn hay nhỏ, dù thầm kín hay công khai như trong một Hadith Sahih do Umar ﷺ thuật lại rằng đại Thiên Thần Jibril ﷺ đến trong hình hài con người phàm tục và hỏi Thiên sứ của Allah ﷻ về Ihsaan, Người nói:

« أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ » رواه البخاري ومسلم.

“**Ngươi hãy thờ phượng Allah như thể ngươi nhìn thấy Ngài, nhưng nếu ngươi không nhìn thấy Ngài thì hãy biết rằng quả thật Ngài nhìn thấy ngươi**” (Albukhari, Muslim).

Allah Tối Cao phán:

﴿الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدَيْنِ ﴿٢١٩﴾﴾ [سورة الشعراء: ٢١٨، ٢١٩]

﴿**Ngài (Allah) thấy Ngươi (Muhammad) khi Ngươi đứng và cả động tác của Ngươi trong số những người cúi đầu quỳ lạy.**﴾ (Chương 26 – Ash-Shu’ara’, câu 218, 219).

﴿**khi Ngươi đứng**﴾: khi Ngươi đứng dâng lễ nguyện Salah; ﴿**và cả động tác của Ngươi**﴾: cả những động tác đứng, ngồi, cúi mình, và quỳ lạy của Ngươi trong các nghi thức của lễ nguyện Salah; ﴿**trong số những người cúi đầu quỳ lạy**﴾: cùng với những người đang dâng lễ nguyện Salah. Nói tóm lại

ý Allah muốn nói rằng Ngài nhìn thấy Thiên sứ của Allah khi Người dâng lễ nguyện Salah một mình hay dâng lễ nguyện Salah cùng với tập thể.

﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ﴾ [سورة الحديد: ٤]

﴿**Và Ngài ở cùng với các người bất cứ nơi nào các người có mặt.**﴾ (Chương 57 – Al-Hadeed, câu 4).

﴿**Và Ngài ở cùng với các người**﴾ dĩ nhiên chỉ có Allah ﷻ mới biết rõ cách Ngài ở cùng với tạo vật của Ngài như thế nào. Tuy nhiên, một số học giả giảng giải rằng Allah ﷻ hiện diện với con người qua sự hiểu biết của Ngài chứ không phải bằng hình thể của Ngài. Và lời giảng giải này tương đồng với lời phán của Allah ﷻ trong câu Kinh 59 chương Al-An'am:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾﴾ [سورة الأنعام: ٥٩]

﴿**Mọi chiếc chìa khóa của cõi vô hình đều ở nơi Ngài (Allah), chỉ riêng một mình Ngài biết rõ chúng. Ngài là Đấng biết rõ mọi vạn vật trên đất liền cũng như trong biển cả, không một chiếc lá nào rơi rụng cũng như không một hạt giống nào chôn sâu dưới u tối của lòng đất mà Ngài không biết, cái xanh tươi hay sự khô héo, tất cả đều được ghi sẵn trong một quyển sổ định mệnh rõ ràng.**﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 59).

Một câu Kinh khác cũng cho thấy rằng Allah ﷻ hiện diện cùng với tạo vật của Ngài bằng kiến thức và sự hiểu biết của Ngài, Allah ﷻ phán:

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ [سورة المجادلة: 11]

﴿Há Ngôi (Muhammad) không nhìn thấy rằng Allah biết hết mọi vạn vật trong các tầng trời và mọi vạn vật dưới đất hay sao! Không một cuộc đối thoại thầm kín nào giữa ba người mà không có Allah là người thứ tư, và nếu cuộc mật nghị đó gồm năm người thì Ngài sẽ là người thứ sáu, và cho dù số lượng là bao nhiêu người đi chăng nữa, ít hay nhiều, thì Ngài sẽ là người cùng với họ ở bất kỳ nơi nào họ có mặt. Rồi sau đó, vào Ngày Phục sinh, Ngài sẽ cho họ biết hết toàn bộ những điều mà họ đã làm. Bởi quả thật, Allah là Đấng biết hết tất cả mọi điều.﴾ (Chương 58 – Al-Muja-dalah, câu 7).

Allah ﷻ phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾ [سورة آل عمران : 5]

﴿Quả thật, Allah là Đấng mà bất cứ vật gì ở dưới đất hay ở trên trời đều không thể giấu giếm được Ngài.﴾ (Chương 3 – Ali'Imran, câu 5).

﴿إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ﴾ [سورة الفجر: 14]

﴿Quả thật, Thượng Đế của Ngôi (Muhammad) luôn hằng theo dõi và quan sát.﴾ (Chương 89 – Al-Fajr, câu 14).

Có nghĩa là Allah ﷻ luôn quan sát và theo dõi mọi hành động của các bề tôi của Ngài, không một hành vi nào của người bề tôi dù thầm kín hay công khai có thể nằm ngoài tầm kiểm soát của Ngài.

Học giả Ibnu Katheer nói về câu Kinh này trong Tafseer của ông rằng Ibnu Abbas ﷺ nói: hằng theo dõi và quan sát có nghĩa là Allah ﷻ nghe và thấy.

﴿يَعْلَمُ خَائِبَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ﴾ [سورة غافر: 19]

﴿(Allah) biết rõ điều gian xảo nơi cặp mắt của họ và điều được giấu kín trong lòng.﴾ (Chương 40 – Al-Gha-fir, câu 19).

Giải thích câu Kinh này, Ibnu Katheer nói: Allah ﷻ thông điệp cho biết rằng kiến thức của Ngài bao quát hết tất cả mọi thứ (sự việc, hiện tượng và mọi vật trong vũ trụ này) mục đích cảnh báo và nhắc nhở con người hầu để họ e thẹn với Ngài khi làm điều tội lỗi và điều Ngài nghiêm cấm, và để họ biết kính sợ Ngài trong mọi hoàn cảnh bởi vì Ngài đáng giám sát họ.

Ngoài những câu Kinh tác giả nêu ra thì còn có nhiều câu Kinh khác nữa nói về chủ đề này, chẳng hạn như lời phán của Allah ﷻ :

﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ [سورة

يونس: 61]

﴿Và không một hoạt động nào Người (Muhammad) làm, không một đoạn Kinh Qur'an nào Người xướng đọc cũng như không một hành động nào các người (nhân loại) làm mà lại không nằm dưới sự chứng kiến của TA (Allah) khi mà các người miệt mài trong đó; bởi vì không có điều gì có thể giấu giếm được Thượng Đế của Người, dù đó là sức nặng của một hạt nguyên tử nằm dưới đất hay ở trên trời đi chăng nữa; và không có cái gì nhỏ hoặc lớn hơn cái đó mà lại không được ghi chép trong một quyển sổ rõ ràng.﴾
(Chương 10 – Yunus, câu 61).

Hadith 60: Ông Umar bin Khattab ﷺ thuật lại: Một ngày nọ, trong lúc chúng tôi đang ngồi cùng với Thiên sứ của Allah thì từ đằng xa xuất hiện một người đàn ông đang tiến về phía chúng tôi. Người đàn ông trong bộ quần áo trắng tinh và có mái tóc đen mun, trên người ông không thấy có dấu vết của một người lữ hành, và không ai trong chúng tôi quen biết ông. Ông đến tiến về phía Thiên sứ của Allah ﷺ và ngồi trước mặt Người, hai đầu gối ông áp sát hai đầu gối của Người, và hai tay đặt trên hai đùi của mình rồi nói: Này Muhammad, hãy cho ta biết về Islam! Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

«الإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا»

“Islam là người chứng nhận rằng không có Thượng Đế nào khác ngoài Allah và Muhammad là Thiên sứ của Allah, dâng lễ nguyện Salah, xuất Zakah, nhịn chay Ramadan và đi hành hương Hajj tại ngôi đền Ka'bah nếu có khả năng đến đó”.

Nghe xong, người đàn ông đó nói: Người nói đúng.

Chúng tôi cảm thấy làm lạ sao ông ta hỏi Thiên sứ của Allah ﷺ rồi lại xác nhận Người nói đúng.

Rồi ông ta lại tiếp tục nói: Vậy hãy cho ta biết về Iman?

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ »

“Iman là người phải tin nơi Allah, tin nơi các Thiên thần của Ngài, nơi các Kinh sách của Ngài, nơi các vị Thiên sứ của Ngài, nơi Ngày Sau và tin nơi sự tiền định tốt xấu”.

Người đàn ông đó lại nói: Người nói đúng.

Ông lại tiếp tục hỏi: Hãy cho ta biết về Ihsaan!

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ »

“Người hãy thờ phượng Allah như thể người nhìn thấy Ngài, nhưng nếu người không nhìn thấy Ngài thì hãy biết rằng quả thật Ngài nhìn thấy người”.

Người đàn ông tiếp tục: Hãy cho ta biết về giờ tận thế!

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ »

“Người được hỏi không có kiến thức bằng người hỏi”.

Người đàn ông tiếp tục: Vậy hãy cho ta biết về các dấu hiệu báo trước của nó!

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« أَنْ تَلِدَ الْأُمَّةُ رَبَّتَهَا وَأَنْ تَرَى الْحَفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي
الْبُنْيَانِ »

“Người nữ nô lệ sinh con cho chủ nhân của cô ta, người sẽ thấy những người mình trần chân trần chần cừ tranh nhau xây các nhà cao tầng”.

Sau đó, người đàn ông đó rời đi, và tôi đã ở lại với Thiên sứ của Allah ﷺ thời gian khá lâu. Rồi Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« يَا عُمَرُ أَتَدْرِي مَنِ السَّائِلُ »

“Này Umar, anh có biết người hỏi đó là ai không?”.

Tôi nói: Allah và Thiên sứ của Ngài biết rõ hơn hết.

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« فَإِنَّهُ جِبْرِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ »

“Quả thật, đó chính là đại Thiên Thần Jibril, ngài đến để dạy các người về tôn giáo của các người”.

(Hadith do Albukhari và Muslim ghi lại).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho biết ba nền tảng giáo lý căn bản của Islam, đó là Islam, Iman và Ihsaan. Và đó cũng là ba cấp độ

của đức tin Iman của một người bề tôi như Allah đã phán trong Qur'an:

﴿ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ أَصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يُأْذِنُ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ﴾ [سورة

فاطر : 32]

﴿Rồi TA (Allah) đã lựa chọn ra những người trong số bầy tôi của TA thừa hưởng Kinh sách. Nhưng trong số họ, có người bất công với chính mình, có người ở mức chính giữa và có người với sự cho phép của Allah luôn tiên phong làm việc thiện tốt và ngoan đạo. Đó là hồng phúc lớn nhất.﴾
(Chương 35 – Fatir, câu 32).

- Người bất công với chính mình: là người chỉ làm các trụ cột bắt buộc, lơ là một số điều Wajib và có phạm điều Haram. Đây là cấp bậc Islam.
- Người ở mức chính giữa: là người làm đầy đủ các trụ cột, các điều Wajib, tránh những điều Haram nhưng không làm hoặc ít làm điều Sunnah. Đây là cấp bậc Iman.
- Người tiên phong làm việc thiện tốt và ngoan đạo: là người làm thực hiện đầy đủ các trụ cột, các điều Wajib, tránh những điều Haram và làm nhiều điều Sunnah. Đây là cấp bậc cao nhất, đó là Ihsaan.

- Iman là niềm tin thể hiện hành vi của con tim còn Islam là các hành vi của thể xác bên ngoài. Iman và Islam tuy khác nhau về khái niệm nhưng luôn gắn kết nhau không thể tách rời tức không chấp nhận Iman nếu không có Islam và ngược lại không chấp nhận Islam nếu không có Iman.

- Cuộc đối thoại giữa Đại Thiên Thần Jibril và Thiên sứ của Allah như một sự chỉ dạy về phương pháp hỏi và trả lời trong Ta'leem (học hỏi giáo lý).

- Cách Đại Thiên Thần ngời xuống để hỏi Thiên sứ của Allah như một sự hướng dẫn cách thức của phong thái lễ nghĩa và kính cẩn trong buổi học giáo lý.

- Hadith khẳng định rằng giờ khắc tận thế chẳng ai trong tạo vật của Allah ﷻ biết được cả như Ngài đã phán:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْلَمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ﴾ [سورة الملك: ٢٦]

﴿**Hãy bảo chúng (Muhammad): Chỉ Allah mới biết (về giờ khắc tận thế), còn Ta (Muhammad) chỉ là một người báo trước công khai.**﴾ (Chương 67 – Al-Mulk, câu 26).

Tuy nhiên, Allah ﷻ cũng cho biết những dấu hiệu báo trước rằng giờ Tận thế sắp đến như những gì được nói trong Hadith này và một số khác được nói trong các Hadith khác như sự giáng thế của Nabi Ysa, sự xuất hiện của Dajjal, hiện tượng mặt trời mọc ở hướng Tây.

- Người bề tôi phải luôn biết rằng Allah ﷻ luôn quan sát và theo dõi mọi hành động và việc làm của y.

- Khi một người bề tôi biết được rằng Allah ﷻ luôn giám sát thì y sẽ cố gắng làm điều thiện tốt và ngoan đạo để được Ngài hài lòng và tránh xa những điều Ngài nghiêm cấm.

Hadith 61: Ông Abu Zdar Jundab bin Juna-dah ﷺ và ông Abu Abdurrahman Mu'azd bin Jabal ﷺ thuật lại lời Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

«اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَّحُهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقِي حَسَنٍ»
رواه الترمذي وقال حديث حسن.

“Hãy kính sợ Allah ở bất cứ nơi nào người có mặt, hãy theo sau việc xấu bằng việc tốt để việc tốt bôi xóa việc xấu, và hãy cư xử giao tế với mọi người bằng phẩm chất đạo đức tốt.” (Tirmizhi ghi lại và ông nói: *Hadith tốt*).

* Bài học từ Hadith:

- Đây là lời di huấn ngắn gọn nhưng hàm chứa nhiều điều răn dạy quý giá về bổn phận, nghĩa vụ đối với Allah ﷻ; về bổn phận, nghĩa vụ đối với bản thân; và về bổn phận, nghĩa vụ đối với các bầy tôi của Ngài.

- ✓ Về bổn phận, nghĩa vụ đối với Allah ﷻ: người bề tôi phải kính sợ Allah ﷻ ở bất cứ nơi nào, dù ở chốn đông người hay ở một mình, dù mọi người nhìn thấy hay không nhìn thấy bởi vì Allah ﷻ luôn quan sát và theo dõi y mọi nơi và mọi lúc. Đây không chỉ là lời di huấn của Thiên sứ ﷺ mà còn là sắc lệnh của Allah ﷻ, Ngài phán:

﴿وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ﴾ [سورة النساء: 131]

«Và quả thật TA (Allah) đã sắc lệnh cho những ai đã được ban cho Kinh sách trước các người và cả các người nữa (hỡi những người Muslim!) rằng hãy kính sợ Allah.» (Chương 4 – Annisa’, câu 131).

Kính sợ Allah ﷻ có nghĩa là tuân lệnh Ngài, chấp hành mọi mệnh lệnh của Ngài và tránh xa những điều Ngài nghiêm cấm.

- ✓ Về bốn phận và nghĩa vụ đối với bản thân: lấy việc làm thiện tốt, ngoan đạo để bồi xóa việc làm xấu và tội lỗi.

﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ [سورة هود: ١١٤]

«**Quả thật những điều tốt sẽ bồi xóa những điều xấu.**» (Chương 11 – Hud, câu 114).

Những điều xấu ở đây muốn nói đến là những tội nhỏ, còn những đại trọng tội thì cần phải Tawbah (sám hối); riêng những tội có liên quan đến quyền lợi của con người thì ngoài việc Tawbah thì cần phải trả lại công bằng cho người đã bị đối xử bất công hoặc được người đó xí xóa và tha thứ.

- ✓ Về bốn phận và nghĩa vụ đối với các bề tôi của Allah ﷻ: cư xử tử tế với mọi người, giao tế quan hệ với mọi người bằng phẩm chất đạo đức tốt đẹp của Islam.

﴿وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ [سورة هود: ١١٥]

[١١٥]

«**Và hãy kiên nhẫn chịu đựng. Bởi quả thật, Allah sẽ không làm mất phần thưởng của những người làm tốt.**» (Chương 11 – Hud, câu 115).

Nói về phẩm chất đạo đức tốt thì học giả Ibnu Al-Mubarak rah nói: gương mặt niềm nở, không gây hại và phiền hà, tử tế và nghĩa hiệp.

- Quả thật, Allah đã mô tả những người ngoan đạo giống như ý nghĩa trong lời di huấn này của Thiên sứ rah:

﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَنُظُمِ الْعَظِيمِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾﴾ [سورة آل عمران: ١٣٣ - ١٣٦]

«Và các người hãy nhanh chân đến với sự Tha thứ nơi Thượng Đế của các người và hãy nhanh chân đến Thiên Đàng nơi mà khoảng rộng của nó bao la bằng trời đất, được chuẩn bị cho những người ngoan đạo. Những người đã chi tài sản cho chính nghĩa của Allah lúc giàu cũng như lúc nghèo, những người biết kiềm chế cơn giận, những người luôn lượng thứ và bao dung với mọi người. Và Allah là luôn yêu thương những người làm tốt. Và những ai khi đã làm điều tội lỗi hoặc bất công với chính bản thân mình thì liền tưởng nhớ đến Allah mà cầu xin Ngài tha thứ tội lỗi cho họ, và không ai có thể tha tội ngoài Allah, sau đó họ không tái phạm điều sai quấy mà họ đã làm. Phần thưởng dành cho những người như thế là sự tha thứ tội lỗi từ Thượng Đế của họ cùng với những ngôi vườn Thiên Đàng

bên dưới có các dòng sông chảy, họ sẽ ở trong đó đời đời. Đó là một ân huệ vô cùng to lớn dành cho những người hành đạo và làm điều thiện tốt. ﴿(Chương 3 – Ali-Imran, câu 133 - 136).

Hadith số 62: Ông Ibnu Abbas رضي الله عنه thuật lại: một ngày nọ, tôi ở phía sau Nabi صلى الله عليه وسلم thì Người bảo:

« يَا غُلَامُ إِنِّي أَعَلَّمْتُ كَلِمَاتٍ أَحْفَظُ اللَّهُ يَحْفَظُكَ اللَّهُ أَحْفَظُ اللَّهُ تَجِدُهُ مُجَاهَكَ إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعْنَيْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ وَجَفَّتِ الصُّحُفُ » رواه الترمذي وقال حديث حسن.

“Này cậu bé, quả thật Ta sẽ dạy ngươi vài điều (tức Ta sẽ cho ngươi vài lời khuyên): hãy bảo vệ Allah Ngài sẽ bảo vệ ngươi; hãy bảo vệ Allah ngươi sẽ thấy Ngài luôn hướng về ngươi; khi nào ngươi muốn cầu xin Allah thì hãy cầu xin Allah và khi nào ngươi muốn tìm sự phù hộ thì hãy tìm sự phù hộ nơi Allah. Ngươi hãy biết (hãy luôn ghi nhớ) rằng cho dù cả cộng đồng tập hợp lại hầu giúp ích cho ngươi một điều gì đó thì chắc chắn họ không thể giúp ích được gì cho ngươi ngoại trừ điều gì Allah đã ghi nó cho ngươi; và cho dù tất cả họ tập hợp lại hầu gây hại ngươi một điều gì đó thì chắc chắn họ không thể gây hại được ngươi ngoại trừ điều gì Allah đã định đoạt và an bài cho ngươi; những cây viết đã được giơ lên và những trang giấy đã khô.” (Tirmizdi ghi lại và ông nói Hadith tốt).

Còn trong lời dẫn của Imam Ahmad:

« أَحْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظَكَ أَحْفَظِ اللَّهَ تَحِذُهُ اللَّهُ تَحِذُهُ أَمَامَكَ تَعَرَّفْ إِلَيْهِ فِي الرَّحَاءِ يَعْرِفَكَ فِي الشَّدَّةِ. وَاعْلَمْ أَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَكَ وَمَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ. وَاعْلَمْ أَنَّ التَّصَرُّعَ مَعَ الصَّبْرِ وَأَنَّ الْفَرْجَ مَعَ الْكَرْبِ وَأَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا »

“... hãy bảo vệ Allah Ngài sẽ bảo vệ ngươi; hãy bảo vệ Allah ngươi sẽ thấy Ngài ở trước mặt ngươi; ngươi biết đến Allah trong lúc phồn thịnh Ngài sẽ biết đến ngươi trong lúc khó khăn. Và hãy biết (hãy luôn ghi nhớ) rằng điều gì mà Ngài không cho xảy đến với ngươi thì chắc chắn nó sẽ không xảy đến với ngươi còn điều gì mà Ngài muốn xảy ra cho người thì chắc chắn ngươi sẽ không tránh khỏi; và hãy biết rằng sự chiến thắng đi cùng với sự kiên nhẫn, sự thư giãn đi cùng với gian truân và đi cùng với khó khăn là điều dễ dàng”.

* Giải thích một số điều trong Hadith:

- Ibnu Abbas رضي الله عنه tên thật là Abdullah bin Abbas, là anh em họ với Thiên sứ ﷺ. Ông là một trong các vị Sahabah của Thiên sứ ﷺ, là một vị Imam về Tafseer Qur'an. Vào thời điểm Thiên sứ dạy ông những lời khuyên này là ông được 10 tuổi.

- Bảo vệ Allah ﷻ có nghĩa là bảo vệ tôn giáo của Ngài tức kính sợ Ngài, chấp hành mệnh lệnh của Ngài, tránh xa những điều Ngài nghiêm cấm và luôn hành động để tìm kiếm sự hài lòng của Ngài.

- Allah ﷻ luôn hướng về hoặc Allah ﷻ luôn ở trước mặt có nghĩa là Ngài luôn bên cạnh.

- Những trang giấy đã khô ý nói bản văn lưu trữ Lawhul-Mahfuzh, những điều được ghi trong đó không thể thay đổi.

* Bài học từ Hadith:

- Người bề tôi nào kính sợ Allah ﷻ, luôn chấp hành theo mệnh lệnh của Ngài, tránh xa những điều cấm của Ngài thì Ngài sẽ bên cạnh y để che chở, bảo vệ và trợ giúp cho y.

- Không được phép cầu xin, nhờ vả sự giúp đỡ ngoài Allah ﷻ đối với những điều chỉ có Allah ﷻ mới có khả năng như ban bổng lộc, làm cho khỏi bệnh, sự tha thứ tội lỗi, ban mưa, xua đuổi điều dữ, ...; còn những điều giúp đỡ lẫn nhau trong đời sống hằng ngày thuộc khả năng và phạm vi của con người thì được phép nhờ vả và xin sự giúp đỡ lẫn nhau.

- Hadith khẳng định sự tiền định, một trong sáu trụ cột nền tảng của đức tin Iman: tất cả mọi vật, mọi sự việc, mọi hiện tượng đều được Allah ﷻ ghi trong quyển kinh mẹ được gọi là Lawhu Al-Mahfuzh, những gì được ghi trong đó không được sửa đổi và bôi xóa, điều gì đã xảy ra, đang xảy ra và sẽ xảy ra, xảy ra thế nào ra sao đều nằm trong kiến thức siêu phàm của Allah ﷻ.

- Sau khó khăn, gian truân luôn tồn tại những điều dễ dàng và thư giản.

- Hadith kêu gọi người bề tôi luôn kết nối trái tim với Allah ﷻ, luôn phó thác cho Allah ﷻ trong mọi vụ việc và chỉ phó thác cho một mình Ngài. Đây là niềm tin đích thực của những người tin nơi Allah ﷻ:

﴿الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدِ جَمَعُوا لَكُمْ فَآخَشَوْهُمْ فَرَّادَهُمْ فَرَّادَهُمْ إِيْمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ [سورة آل عمران: ١٧٣]

﴿**Những ai mà người ta đã nói với họ: “Quả thật, thiên hạ đã tập trung đến tấn công cá người, các người hãy sợ họ!”.** Nhưng điều đó chỉ làm tăng thêm đức tin của họ và họ đã nói: “Allah đủ giúp chúng tôi bởi vì Ngài là Đấng Bảo Trợ Ưu Việt”﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 173).

- Hadith là một bằng chứng khẳng định sự giám sát của Allah ﷻ, mọi thứ trong vũ trụ này dù nhỏ hay lớn đều nằm trong kiến thức và tầm kiểm soát của Ngài.

Hadith 63: Ông Anas bin Malik ﷺ nói:

﴿إِنَّكُمْ لَتَعْمَلُونَ أَعْمَالًا هِيَ أَدْقُ فِي أَعْيُنِكُمْ مِنَ الشَّعْرِ، إِنْ كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - الْمُوبِقَاتِ﴾ رواه البخاري.

“**Quả thật các người làm những việc làm mà trong mắt các người chúng nhẹ hơn những sợi tóc nhưng chúng tôi trong thời của Nabi ﷺ xem những việc làm đó là những điều hủy diệt**” (Albukhari).

* Giải thích một số điều trong Hadith:

- Những sợi tóc trong Hadith là hình ảnh ẩn dụ mà Anas ﷺ muốn mượn để nói lên sự xem thường những việc làm tội lỗi do ít kính sợ Allah ﷻ.

- Những điều hủy diệt có nghĩa các đại trọng tội, và những đại trọng tội được Thiên sứ liệt vào danh sách những điều hủy diệt có bảy như trong Hadith Sahih, Người nói:

«اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ: الشِّرْكَ بِاللَّهِ، وَالسَّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّحْفِ، وَقَدْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْعَافِلَاتِ» رواه البخاري ومسلم.

“Các ngươi hãy tránh xa bảy điều hủy diệt: Shirk với Allah, ma thuật và bùa ngải, giết người mà Allah nghiêm cấm trừ phi vì chân lý, ăn Riba, chiếm đoạt tài sản của trẻ mồ côi, chôn chạy trên chiến trường, và vu khống tội zina cho những phụ nữ có đức tin tiết hạnh” (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith nói lên rằng những người ít kính sợ Allah ﷻ thường coi nhẹ những việc làm tội lỗi ngay cả đối với những đại trọng tội. Ngược lại, những người kính sợ Allah ﷻ thì lúc nào cũng rất lo sợ cho bản thân họ, họ luôn tránh xa dù ngay cả đối với tội lỗi rất nhỏ, đối với họ tội lỗi đều là đại trọng tội. Bởi vì người có đức tin luôn biết rằng Allah ﷻ đã quan sát và theo dõi từng cử chỉ của họ.

- Hadith cho thấy đức tin và lòng Taqwa của các vị Sahabah ﷺ, họ luôn kính sợ Allah ﷻ dù là những điều đối với chúng ta thời sau này thường coi là nhỏ nhất không đáng kể nhẹ như sợi tóc nhưng đối với họ các tội lỗi đều là đại trọng tội.

- Người có đức tin nên tránh xa những điều tội lỗi ngay cả những tội nhỏ bởi vì biết đâu tội đó có thể hủy diệt y trong tôn giáo của y, giống như con người nên tránh xa chất độc dù là những chất độc có tính độc hại thấp để phòng ngừa nguy hiểm đến tính mạng.

Allah ﷻ phán:

﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾ [سورة فاطر: ٢٨]

«**Trong số bày tôi của Ngài (Allah), chỉ những ai hiểu biết mới kính sợ Allah.**» (Chương 35 – Fatir, câu 28).

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

﴿إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَأَنَّهُ قَاعِدٌ تَحْتِ جَبَلٍ يَخَافُ أَنْ يَقَعَ عَلَيْهِ، وَإِنَّ الْفَاجِرَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَذُبَابٍ مَرَّ عَلَى أَنْفِهِ﴾ رواه البخاري.

“Quả thật, người có đức tin xem những tội lỗi của y giống như y đang ngồi dưới một quả núi, y lo sợ quả núi đó đè lên người y; còn kẻ làm điều sai quấy xem tội lỗi của y giống như con ruồi bay ngang qua chiếc mũi của y” (Albukhari).

Hadith 64: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَعَارُ وَعَيْرُهُ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ الْمَرْءَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ﴾ متفق عليه.

“Quả thật Allah khinh bỉ người làm điều mà Ngài nghiêm cấm” (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

Allah ﷻ phần nộ và giận dữ với những ai phạm vào điều cấm của Ngài. Hadith khuyên người có đức tin phải tránh xa những điều Haram.

Hadith số 65: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại ông đã nghe Thiên sứ của Allah ﷺ kể:

“Có ba người đàn ông thuộc người dân Isra-il (Israel): một người bị bệnh hủi (phong cùi), một người bệnh hói đầu và một người bị mù. Allah ﷻ muốn thử thách họ nên đã gửi xuống một vị Thiên Thần đến với họ.

Vị Thiên Thần đến gặp người bị bệnh phong cùi nói: người mong muốn điều gì? Y nói: tôi mong muốn có làn da tốt, tôi muốn những gì trên người tôi khiến mọi người gớm ghiếc không còn nữa. Thế là vị Thiên Thần lau qua một cái thì những phần sần sùi gớm ghiếc trên người y lập tức biến mất và y được ban cho một làn da đẹp. Vị Thiên Thần nói: người muốn loại tài sản nào? Y đáp: tôi muốn lạc đà. Vị Thiên Thần ban cho y một con lạc đà cái mang thai và nói: cầu xin Allah ban ân phúc cho người từ con vật này!

Vị Thiên Thần đến gặp người bị bệnh hói đầu nói: người mong muốn điều gì? Y nói: tôi mong muốn có mái tóc đẹp và muốn những gì khiến mọi người chê cười tôi không còn nữa. Thế là vị Thiên Thần lau qua một cái thì mái tóc của y đẹp trở lại không còn bị hói nữa. Vị Thiên Thần nói: người muốn loại tài sản nào? Y đáp: tôi muốn bò. Vị Thiên Thần ban cho y một con bò cái mang thai và nói: cầu xin Allah ban ân phúc cho người từ con vật này!

Vị Thiên Thần đến gặp người bị mù nói: người mong muốn điều gì? Y nói: tôi mong muốn được Allah cho tôi ánh sáng để tôi có thể nhìn thấy mọi người. Thế là vị Thiên Thần lau qua một cái thì y sáng mắt trở lại. Vị Thiên Thần nói: người muốn loại tài sản nào? Y đáp: tôi muốn dê. Vị Thiên Thần ban cho y một con dê cái mang thai và nói: cầu xin Allah ban ân phúc cho người từ con vật này!

Các con vật đều sinh con và chúng tiếp tục sinh sản. Bấy giờ đi một thời gian mỗi người trong ba đều có một đàn lớn vật nuôi, người bị bệnh phong cùi thì có một thung lũng lạc đà, người bị bệnh hói đầu thì có một thung lũng bò và người bị mù thì có một thung lũng dê.

Sau đó, vị Thiên Thần đến gặp người bị bệnh phong cùi dưới hình hài của người phàm và nói: tôi là người đang gặp tình cảnh khó khăn, quả thật tôi đã không còn gì cho chuyến lộ trình, và ngày hôm nay tôi không biết tìm đến ai ngoại trừ Allah sau đó là ông đây; trước Đấng đã ban cho ông màu da đẹp, làn da đẹp và tài sản, tôi xin ông hãy chia sẻ cho tôi một con lạc đà để tôi làm phương tiện lộ trình. Y nói: con lạc đà thì nhiều lắm. Vị Thiên Thần nói: hình như tôi biết ông, chẳng phải ông từng bị bệnh phong cùi và bị mọi người kinh tởm và xem thường rồi Allah đã cho ông màu da đẹp cùng với tài sản của cải?! Y nói: thật ra tài sản tôi có được là phần thừa kế của cha ông tôi thôi. Vị Thiên Thần nói: nếu ông nói dối thì Allah sẽ cho ông trở lại hoàn cảnh trước kia.

Vị Thiên thần đến gặp người bị bệnh hói đầu cũng trong hình dáng người phàm và nói giống như đã nói với người bị bệnh phong cùi. Người bị bệnh hói đầu cũng trả lời giống như người bị bệnh phong cùi. Vị Thiên Thần nói: Vị Thiên Thần

nói: nếu ông nói dối thì Allah sẽ cho ông trở lại hoàn cảnh trước kia.

Vị Thiên thần đến gặp người bị mù vẫn trong hình dáng người phàm và nói: tôi là người đang gặp tình cảnh khó khăn, quả thật tôi đã không còn gì cho chuyến lộ trình, và ngày hôm nay tôi không biết tìm đến ai ngoại trừ Allah sau đó là ông đây; trước Đấng đã ban cho ông ánh sáng và tài sản, tôi xin ông hãy chia sẻ cho tôi một con dê để tôi dùng cho chuyến lộ trình. Người bị mù nói: quả thật, tôi từng bị mù lòa và Allah đã cho tôi sáng mắt trở lại, anh cứ việc lấy những gì anh thích và chừa lại những gì anh thích, thề bởi Allah rằng tôi không thể gây khó khăn cho anh ngày hôm nay với những gì mà tôi đã nhận được từ nơi Allah Tối Cao. Vị Thiên Thần nói: người cứ giữ lại tài sản của người, thật ra các người chỉ bị thử thách mà thôi, và quả thật, Allah đã hài lòng về người và phần nộ đối với hai người bạn của người.” (*Albukhari và Muslim*).

* Bài học từ Hadith:

- Keo kiệt là một trong những bản chất xấu, người bị bệnh hủi và người bị hói đầu đều là những kẻ keo kiệt, họ là hình ảnh tiêu biểu cho những kẻ quên mất ân huệ của Allah và là những kẻ vong ân.

- Keo kiệt và nói dối là hai điều khiến Allah Tối Cao giận dữ và phẫn nộ.

﴿وَأَمَّا مَنْ يَجَلُ وَأَسْتَعْتَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحَسَنَىٰ ﴿٩﴾ فَسَنِيَرُهُو لِّلْعُسْرَىٰ ﴿١٠﴾ وَمَا

يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ﴿١١﴾﴾ [سورة الليل: ٨ - ١١]

﴿Ngược lại, đối với ai keo kiệt và tự cho mình giàu có đầy đủ; và phủ nhận cái tốt (phần thưởng ở cõi Đời Sau) thì TA

(Allah) sẽ làm dễ dàng cho y trên con đường đến với cực nhọc (việc làm xấu dẫn đến Hỏa Ngục) và của cải (mà y keo kiệt cố giữ lại) chẳng giúp ích được gì cho y khi y bị tiêu hủy (chết và bị đày trong Hỏa Ngục).﴾ (Chương 92 – Al-Layl, câu 8 – 11).

- Trung thực và rộng lượng là bản chất tốt đẹp đáng ca ngợi, đó là hình ảnh của người bị mù, y là người biết ơn về những ân huệ mà Allah ﷻ đã ban cho và hào phóng với người sa cơ lỡ bước. Việc làm của y đã làm hài lòng Allah ﷻ.

- Người có đức tin nơi Allah ﷻ luôn trung thực, rộng lượng, hào phóng và biết tri ân ân huệ mà Ngài ban cho qua lời nói và hành động.

- Hadith kêu gọi người Muslim phải luôn giúp đỡ người kém may mắn, những người sa cơ lỡ bước.

- Thiên sứ ﷺ kể lại câu chuyện như muốn nhắc nhở với các tín đồ của Người rằng Allah ﷻ luôn giám sát các bề tôi của Ngài, Ngài theo dõi và biết tất từng hành động cử chỉ của người bề tôi; bởi thế, ai trung thực, biết ơn Ngài mà rộng lượng với người khó khăn cần sự giúp đỡ thì sẽ được Ngài hài lòng và bản thưởng còn ai giả dối, vô ơn và keo kiệt thì sẽ giận dữ và trừng phạt họ ở đời này và cả Đời Sau.

Allah ﷻ phán:

﴿لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ﴾ [سورة إبراهيم:

[Y

﴿Nếu các ngươi biết ơn, TA sẽ ban thêm ân huệ cho các ngươi; còn nếu các ngươi phụ ơn thì quả thật hình phạt của

TA sẽ rất khùng khiếp và dữ dội. ﴿Chương 14 – Ibrahim, câu 7).

Hadith 66: Ông Abu Ya'la Shaddaad bin Aws رضي الله عنه thuật lại lời của Thiên sứ ﷺ:

«الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ الْأَمَانِيَّ» رواه الترمذي وقال حديث حسن.

“Người khôn ngoan là người biết kiềm hãm dục vọng của bản thân và làm các việc làm để chuẩn bị cho những gì sau khi chết, và người thiếu khôn ngoan là người đi theo dục vọng của bản thân và mong muốn ở nơi Allah với những ảo vọng” (Tirmizdi ghi lại và ông nói Hadith tốt).

* Giải thích Hadith:

Người khôn ngoan, có trí tuệ sáng suốt là người ngăn cản bản thân đi theo những dục vọng Haram và luôn cố gắng tuân lệnh Allah ﷻ và làm những việc làm thiện tốt để chuẩn bị cho cuộc sống sau khi chết. Ngược lại, người thiếu suy nghĩ và không thông suốt là người bỏ bê việc tuân lệnh Allah ﷻ, xao lãng nghĩa vụ đối với Ngài và làm những điều Haram nhưng lúc nào cũng mong được Allah ﷻ yêu thương và cứu rỗi; đó là sự mong ước hão huyền không tưởng.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿لَيْسَ بِأَمَانِيَّكُمْ وَلَا أَمَانِيَّ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزِي بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى

وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأَوْلِيكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ [سورة النساء: ١٢٣،

١٢٤]

﴿(Lời hứa của Allah sẽ thể hiện) không phải theo ước muốn của các người cũng không phải theo mong muốn của người dân Kinh sách; ai làm nên tội thì sẽ lãnh đủ về tội đó; và ngoài Allah ra, y sẽ không tìm được một người đỡ đầu hay một vị cứu tinh nào có thể giúp đỡ được y. Và người nào làm điều thiện tốt, dù là nam hay nữ, và là một người có đức tin thì đó là những người sẽ được vào Thiên Đàng, và họ sẽ không bị đối xử bất công bất cứ một điều nhỏ nhặt nào.﴾ (Chương 4 – Annisa, câu 123, 124).

* Bài học từ Hadith:

- Phải biết kiểm hãm dục vọng của bản thân và phải biết kiểm điểm bản thân như Umar bin Al-Khattaab رضي الله عنه nói:

«حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا» رواه الترمذي.

“Các người hãy tự kiểm điểm bản thân mình trước khi các người bị kiểm điểm (vào Ngày Phán Xét ở cõi Đòi Sau)” (Tirmizdi).

- Allah ﷻ ban thưởng và cứu rỗi khỏi Hỏa Ngục cho người bề tôi của Ngài là căn cứ theo việc làm của họ chứ không dựa theo sự mong ước của họ. Do đó, đức tin Iman không chỉ nói bằng tin bằng tim, nói bằng lời mà còn phải hành động. Và ai chỉ nói mà không làm thì đó chỉ là giả dối.

﴿يَنبَأُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ۗ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا

مَا لَا تَفْعَلُونَ ۗ﴾ [سورة الصف: ٣، ٢]

﴿Hỡi những người có đức tin! Tại sao các ngươi nói ra những điều mà các ngươi không làm? Điều đáng ghét nhất đối với Allah là các ngươi đã nói ra những điều mà các ngươi không hề làm.﴾ (Chương 61 – Assaf, câu 2, 3).

Hadith 67: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ » حديث حسن رواه الترمذي وغيره.

“**Một trong những nét đẹp Islam của một người là y biết bỏ đi điều vô nghĩa**” (*Hadith tốt do Tirmizdi và những người khác ghi lại*).

* Giải thích ý nghĩa Hadith:

- **Một trong những nét đẹp Islam của một người:** một trong những dấu hiệu cho thấy sự hoàn hảo và ngay chính của một người Muslim.

- **Bỏ đi điều vô nghĩa:** điều không cần thiết cho đạo hay đời sống.

- Đây là Hadith mang nền tảng phẩm chất đạo đức của Islam. Sahl bin Abdullah Attustari nói: Ai nói những điều vô nghĩa thì y bị cấm sự trung thực (tức y không thể là người trung thực). Học giả Al-Ghaza-li nói: Đừng đưa điều vô nghĩa vào trong lời nói. (có nghĩa là đừng nói những lời mà dù im lặng thì không mang tội cũng không gây hại bất cứ điều gì).

* Bài học từ Hadith:

Hadith dạy chúng ta một phẩm chất đạo đức của Islam, một phong thái hoàn hảo của một người Muslim rằng một

người chỉ nên bận rộn với những điều có ích (cho cuộc sống, cho bản thân, cho gia đình và xã hội), còn những điều không cần thiết tức không mang lợi ích cũng không gây hại thì không nên bận tâm. Người Muslim nào mang được phong thái này thì sẽ nói lên y là người Muslim hoàn hảo và ngay chính.

Hadith 68: Ông Umar bin Al-Khattab رضي الله عنه thuật lại lời của Thiên sứ ﷺ:

« لَا يُسْأَلُ الرَّجُلُ فِيمَا صَرَبَ امْرَأَتُهُ » رواه أبو داود ابن ماجه.

“Đừng hỏi người đàn ông về điều y đánh vợ của y” (*Abu Dawood, Ibnu Ma-jah*).

* Giải thích Hadith:

Hadith không mang hàm ý rằng chúng ta không được phép can thiệp khi thấy chuyện bất bình chẳng hạn nhìn thấy người chồng ngược đãi, đánh đập dã man người vợ của y, mà ý nghĩa đánh ở đây là chuyện xích mích, giận hờn của vợ chồng; và cái đánh chỉ mang ý nghĩa của cái đánh được nói trong lời phán của Allah ﷻ:

﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالْصَّالِحَاتُ قَنِيذَاتٌ حَفِيظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَأَضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا﴾ [سورة النساء: ٣٤]

«Người đàn ông là trụ cột (của gia đình) trên phụ nữ (phải có trách nhiệm bảo vệ và che chở cho phụ nữ) bởi những

ân phúc mà Allah đã ban cho họ vượt trội lẫn nhau và phải có trách nhiệm chu cấp cho họ (phụ nữ) từ nguồn tài sản của họ (đàn ông). Do đó, người phụ nữ đức hạnh nên vâng lời chồng và trông nom (nhà cửa) khi người chồng vắng mặt với sự giúp đỡ và trông chừng của Allah; còn đối với người vợ nào mà các người sợ họ thất tiết và bướng bỉnh, (trước hết) thì các người hãy cảnh cáo họ (với những lời khuyên), (kế đến) từ chối ăn nằm với họ, và (cuối cùng) là đánh họ; nhưng nếu họ đã chịu nghe theo các người thì các người chớ kiếm chuyện rầy rà với họ nữa. Quả thật, Allah là Đấng Tối Cao, Đấng Vĩ Đại.﴾ (Chương 4 – Annisa’, câu 34).

Ý nghĩa Allah ﷻ bảo đánh ở đây chỉ mang tính rằng người chồng rất không hài lòng, tức chỉ được phép đánh nhẹ tay thôi như Thiên sứ của Allah ﷺ đã nói:

«وَأَصْرِبُوهُنَّ صَرْبًا غَيْرَ مُبْرِحٍ» رواه أحمد.

“Các người hãy đánh họ (vợ) bằng một cái đánh (không mạnh tay) không gây thương tích” (Ahmad).

Và Thiên sứ của Allah ﷺ cấm đánh vào mặt. (Cầu xin Allah che chở tránh khỏi việc làm tàn nhẫn và bạo hành với vợ và con cái!!!).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith kêu gọi người tín đồ phải nên giữ chuyện riêng tư giữa hai vợ chồng.

- Đừng nên hỏi người đàn ông về việc anh ta đánh vợ (mang ý nghĩa như được nói ở trên) bởi vì biết đâu nguyên nhân có thể thuộc những điều tế nhị không nên nói ra khiến cả

hai xấu hổ; hãy để sự việc cho Allah, bởi vì Ngài luôn biết mọi thứ. Tuy nhiên, nếu khi đưa ra tòa để phân xử thì chắc chắn phải cần đến câu hỏi và trả lời để tiến hành công lý.

- Lưu ý: Hadith không kêu gọi người chồng đánh vợ, việc đánh vợ như đã được giảng giải ở trên không phải là Sunnah, cũng không phải là điều Wajib mà là một giải pháp để giải quyết nếu thực sự cần thiết. Ngược lại Islam kêu gọi người chồng phải hết mực thương yêu người vợ, như Thiên sứ của Allah nói:

« خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي » رواه الترمذي وأحمد.

“Người tốt nhất trong các người là người tử tế nhất với vợ của y và tốt hơn các người trong việc tử tế với vợ của Ta” (Tirmizdi, Ahmad).

